

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	---

Tiszové výbuchy.

Mungovský velvezír gróf Štefan Tisza nepovázil sa osobne účtovať pred jeho voličmi v Arade a napísal im list, za ktorý sa mu nepoďakovali a ktorým pred celým svetom dokázal, že v hornej kondignácii nemá všetko v poriadku. Bo veď len človek, ktorému rozum kypú alebo už zcela vykypel, môže mať smelosti bez haňby a stydu vystúpiť do verejnosti a tvrdiť o sebe, že trestuhodné nezákonnosti, ktoré ako politik zpáchal proti krajinskej ústave, všetky atrocitý a násilienstva, akých sa dopustil proti zákonne vyvoleným vyslancom opozície, sú celkom v poriadku. Doprosta šialenosť je, keď Tisza v liste ku jeho aradským voličom opovážil sa vyhrážať, že proti poslancom opozície v budúcnosti ešte prísnej bude pokračovať a keď nebudú tak tancovať, ako im on hvízda, nielen mandátov ich pozbaví, lež nad to dá ich aj zatvoriť.

Mungovskou vládou vydávané a platené noviny všetky, z príležitosti týchto šialených výbuchov pravda oslavujú Štefana Tiszu a prisvedčujú mu, že pravdu má vo všetkom a že čo tento verejne nebezpečný politický šialenec robí, je všetko dobre a v poriadku. Tiszové výbuchy ináč nezaslúžia ani povšimnutia, aby ale pospolitý ľud nebalamútily a nezávázaly, za dobré uznávame bližšie zaoberať sa s týmito šialenstvami a dokázať, že pre Uhorsko a pre celé obyvateľstvo krajinskej niety nebezpečnejšej, zkazonosnejšej politiky, ako je tá, ktorú prevádza Tisza a jeho posháňaná spoločnosť mungovská.

Tisza v jeho liste na aradských voličov zcela netaktične spomína voľby r. 1910. V týchto voľbách krajinskej obyvateľstvo vraj obrovskú väčšinu dalo mungovskej strane a poverilo ju, s udrzaním parlamentarismu. Že mungovská strana väčšinu obsiahla pri voľbách roku 1910. to je pravda. Tisza však nemá smelosti alebo sa haňbí pred svetom vyznať, akým spôsobom prevedené boly tie voľby a že tá obrovská väčšina mungovskú vládu stála mnohé milliony. Ako obozretný politik Tisza aj to zabudnul povedať jeho aradským voličom, že na tieto voľby mungovci len zo štátnej kasssy ukradli polpiata miliona korún. Koľko regimentov vojska, koľko tisíc žandárov vyrukkovalo ku tým voľbám, o tom Tisza v jeho liste nerobí žiadnej zmienky. Ako trýznili voličov opozičných stránok, ako ich rozháňali aby hlasovať nemohli, ako kortešovali úradné medzítka, slúžnovi, notári, zverolekári a iní, to všetko nestoji v Tiszovom liste. Ón len na to klade zvláštnu váhu, že mungovská strana pri týchto voľbách obsiahla obrovskú väčšinu a že jej povinnosťou je udržať parlamentarismus a urobiť ho práceschopným. Tisza tu zas nemá smelosti otvorene povedať svetu, akým spôsobom mungovci udržiavajú u nás parlamentarismus a akú vandalskú prácu v ňom prevádzajú.

Opozíciu Tisza pravda tupí a zmenšuje v jeho liste. Nadovšetko obštrukciu, ktorú opozícia viedla v parlamente, nemôže zabudnúť. To ale zas zcela zľomyselne zamlčal Tisza, že opozícia preto viedla obštrukciu, aby krajinu oslobodila od neznesiteľných tiarch, aké na rozkaz viedeňských vojenských kruhov mungovci

ako zakúpení otroci ochotne uvaliť chceli na Uhorsko. Khuen-Héderváry nebol vstave zlomiť obštrukciu, preto odstúpil a na jeho miesto ako ministerpredseda prišiel Lukács. Tisza píše, že Lukácsa žiadala si opozícia, to ale není pravda. Pravda je však, že opozícia náklonná bola zastaviť obštrukciu a od Lukácsa žiadala predovšetkým, aby snemu predstrel zákonnú predlohu o reforme volebného práva. Cieľom zavedenia práceschopnosti a pokoja v parlamente, opozícia Lukácsovi predstrela podmienky pokoja, ktorý v parlamente mal byť uzavretý. Tieto podmienky však Lukács odmrštil. Že to urobil pod nátlakom a na rozkaz Tiszu, s tým pravda nechváli sa Tisza v jeho liste. Za veľmi krátkozrakých drží Tisza jeho voličov, keď sa nazdáva, že mu každú hlúposť uveria.

Tisza ľahkomylné kritizuje návrh, ktorý v otázkach volebnej reformy opozícia predstrela Lukácsovi. Tento návrh Lukács neprijal a miesto utvorenia pokoja v parlamente Lukács s mungovskou stranou začali zúriť proti opozícii. Tu zabudol alebo sa haňbil jeho voličom napísať Tisza, že od Navayho ako predsedu snemovne žiadali, aby cieľom utlačenia obštrukcie a opozície použil akékoľvek prostriedky a nevšimol si ani nariadenia domových pravidiel. Navay sa nechcel dať u toto hnusné remeslo a radšej zadakoval za predsedníctvo. Na miesto staťočného Navayho, mungovci, proti domovým pravidlám, teda zcela nezákonne Tiszu vyvolili za predsedu snemovne. Podpredseda snemovne, Tiszová kocatúra Pavel Beöthy, pokradomky dal znak mungovcom, aby hlasovali a tí ako figúrky na dróte všetci hlasovali na Tiszu. Tisza teda vlastne ani není predsedom snemovne. Že není predsedom a že len uzurpuje tento úrad, to Tisza tiež zamlčal pred jeho voličmi. No tí aj zaiste hrdí sú na ich poslanca, ktorý ich a celý svet za blázna drží tým, že je predsedom snemovne, ačpráve takým není. Takéto jednanie vo verejnom živote poriadni ľudia držia za politický švindľ.

A keď už celý svet so všetkým právom pohoršuje sa nad brutálnym attentátom, akého 4-júna Tisza dopustil sa proti ústave a parlamentarismu Uhorska, za potrebné drží pochváliť sa sám pred jeho voličmi. On musel vedieť, že není zákonne vyvoleným predsedom snemovne, ako

krajinský vyslanec aj to musel vedieť, čo nariadujú domové pravidlá snemovne, predsa ale dal znak mungovskej väčšine a tá bez všetkej rozvahy odhlasovala návrh o vojenskej reforme, ačpráve debatta zakľúčená ešte nebola, odhlasovala ho vo všeobecnosti a bez všetkej poznámky hneď aj v druhom a treťom čítaní. Týmto, ako vystatuje sa Tisza, mungovská väčšina zachránila parlamentarismus od nepredvídateľného nebezpečenstva. Tu Tisza zas neopovážil sa odpísať jeho voličom, že s nezákonným odhlasovaním predlohy o zbrannej moci na krajinu uvalil 400 millionov novej dane. S tým sa tiež nepochválil, že osnova tejto predlohy, ktorú proti domovým pravidlám svedolne prijali, nesodpovedá viedeňským požiadavkám, musí byť opravená «novellou» a k tomu ešte ani není dostatočná, bo vo Viedni na ocelové konóny a na vystrojenie zvýšeného kontingentu vojska znovu žiadajú asi 300 millionov. Aradskí voliča pravda keby im ich drahý vyslanec Tisza všetko toto bol odpísal, boli by mu odkázali, aby pri budúcich volbách za kandidáta vystúpil nie v Arade, lež v Kocúrkove.

Tisza pred jeho voličmi tým sa chcel ospravedlniť, že jeho nezákonné pokračovanie, po odstránení opozície zo snemovne «optima forma» ratifikovala a urazenie domových pravidiel napravila absolútna väčšina, teda mungovská strana. Toto je veľmi slabé ospravedlnenie. Podobne slabým ospravedlnením Tisza dokázal chcel jeho voličom, že on zcela dľa zákonov a domových pravidiel konal, keď vyslanec opozície zo siene porady vyhadzovať dal skrze policajtov. Takéto veci stávaly sa vraj len od 4. júna. K jeho ospravedlneniu Tisza ešte aj to uvádza, že podobné veci stávajú sa i vo francúzskom a v anglickom parlamente. Na Francúzsko však nech sa neodvoláva Tisza. Veď tam v parlamente i kráľa Ludvika XVI. odsúdili na smrť a revolucionári šialenci našli to celkom v poriadku. Podobne to stojí i s anglickým parlamentom. Tisza, jestli je človek zdravého rozumu, nech nenasleduje zločinstvá, zpáchané v parlamentoch Francúzska alebo Anglicka, lež nech sa drží zákonov krajinských. Kto ale ústavu a zákony Uhorska nohami šliape, ten není hoden dôvery voličov aradských.

I zmenenie domových pravidiel ospravedlniť

che Tisza. To sa mu však zarovnak nepodarilo. Písal on svojim voličom, že predošlé domové pravidlá neboly dostatočné a že osnova nových pravidiel riadnym spôsobom predostrená bola snemovni a že prijala ju absolútna väčšina. Kto bol ale v tom zasadnutí prítomný? Jedine mungovci. Opozícia zväčša vytvorená, ku pojednávaniu nových pravidiel nemohla sa ani dostaviť, bo ju do snemovne nepustili vojaci a policajti. Prijatie zmenených domových pravidiel bolo teda celkom nezákonné.

Podobne málo šťastia mal Tisza s pokusom ospravedlnenia toho plánu, že vyslancovia opozície pozbavení majú byť mandátov, ba trestaní áreštom. Takýchto prísnych trestov, píše Tisza, nezná vraj cudzozemsko. Pre Uhorsko ale je to vraj potrebné.

Že Tisza s Lukácsom krajinský snem, teda svätinu zákonodarstva skoro cez celý mesiac napchali policajtami, obklúčif dali husarmi, rýchlостrelcami a bataillonami pechúrov, že do hlavného mesta komandovali 2000 žandárov, to Tisza všetko nachádza v poriadku a drží za veci v každom ohľade oprávnené. Jeho voličia ale a volebné obecnstvo celej krajiny hlkoko pohoršení nad bezočivou nestydatosťou biharského zúrivca, akou ospravedlňovať pokusuje sa, celým vzdelaným svetom zatracované jeho nezákonnosti, s opovržením volajú po celej krajine: **Abcug mungovský veľvezír Tisza!**

Z katolíckej Ludovej Jednoty.

Agitacionálna cesta v stolici šárišskej.

Ján *Bartos* tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty na území šárišskej stolice najnovšie ľudové shromaždenia vydržoval, katolícke organizácie utvoril a jestvujúce upevnil v nasledujúcich obciach:

Pécsujfalu. Rečníci: farár Edvard Soltész a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. Počet členov 105.

Roskovány, Jakabfölde, Vörösalma. Rečníci: farár Michal Laborczy a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. Počet členov zo 48 poriastol na 109.

Tarcadobó. Rečníci: farári Teodor Balás, Michal Laborczy a tajomník Ján *Bartos*. Počet členov z 15 poriastol na 36.

Tarca. Rečníci: farár Jozef Rajner a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. Shromaždenie prítomnosťou poctil i farár Ján Grega. Počet členov 42.

Berzevice. Rečníci: dekan-farár Ondrej Pernyk a tajomník strediska Ján *Bartos*. V shromaždení súčasťnili sa farári Jozef Rajner, Ondrej Fenyvesházy, Rudolf Csupák a Karol Csicseri. Počet členov z 37 poriastol na 86.

Hámbor, Magas, Rečníci: dekan-farár Ondrej Pernyk, farár Rudolf Csupák a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. V shromaždení súčasťnili sa i farár Ondrej Fenyvesházy. Počet členov zo 46 poriastol na 71.

Alsószalok. Rečníci: farár Ondrej Fenyvesházy a tajomník Ján *Bartos*. V shromaždení súčasťnili sa farár Jozef Csupák a učiteľ Evard Zelényi. Miestna organizácia utvorila sa so 72 členami.

Daróc, Polony, Széprét. Rečníci: farár Karol Csicseri a tajomník Ján *Bartos*. V shromaždení súčasťnili sa notár Štefan Galée a miestni učítelia. Miestna organizácia utvorila sa s 93 členami.

Krivány. Rečníci: farári Ján Grega, Michal Laborczy a tajomník strediska Ján *Bartos*. V shromaždení súčasťnili sa farári: Edvard Soltész, Jozef Rajner a Karol Csicseri. Počet členov zo 40 poriastol na 61.

Lubotény. Rečníci: farári Jozef Téglási, Michal Laborczy a tajomník zo strediska Ján *Bartos*. V shromaždení prítomní boli farári: Edvard Soltész, Ján Grega a Gustav Richtarsik. Počet členov 29.

Palonca, Kormos. Rečníci: farár Gustav Richtarsik a tajomník strediska Ján *Bartos*. V shromaždení súčasťnili sa farári Jozef Téglási a Štefan Lipták. Počet členov 110.

Palocsa. Rečníci: farári Štefan Lipták, Jozef Téglási a tajomník strediska Ján *Bartos*. Shromaždenie poctil prítomnosťou i Gustav Richtarsik. Počet členov poriastol na 45.

Héthárs. Rečníci: praepošt-farár Menyhért Brühl a tajomník Ján *Bartos*. V shromaždení prítomný bol i farár Jozef Téglási. Počet členov z 35 poriastol na 72.

Tarkó. Rečníci: farár Ondrej Mathia a tajomník Ján *Bartos*. V shromaždení súčasťnili sa i Jozef Téglási. Počet členov 86.

Veľkotopolčianski liberáli.

Denník «Pešti Hirnap» píše: dr. Adda lekár veľkotopolčiansky pri poslednej voľbe od baróna Haupt-Stummera dostal 35 tisíc korún.

Hlavný slúžny *Markovics* dostal 899 korún.

Kertfanský notár *Fredo Barna*, ktorý ľudákov vláčil po súdoch, dostal 3673·86 korún.

Egersegský notár *Imrich Krasna* dostal 2335 korún.

Preseranský notár *Eugen Tompa* dostal 200 korún.

Otrokovský notár *Kicsiny* dostal 463·68 kor.

Krušovský notár *Keller* dostal 1117·86 kor.

Lukácsovský notár *Gáspár* dostal 2043·04 korún.

Ludanický notár *Jelínek* dostal 600 korún.

Prašický notár *Alexander Prónay* dostal 600 korún.

Oblokovský notár *Štefan Bucányi* dostal 200 korún.

Veľkorypnanský notár *Prónay* dostal 600 korún.

Hlavný slúžny *Jozef Spál* dostal 22 korún.

Teraz sa pýtam vás, herských to liberálnych panákov, či ste vy neskladali prisahu, keď ste zaujali svoj úrad, že budete zachovávať krajinské zákony?

Povedzte mi, či medzi týmito zákonmi nenie aj taký, ktorý krajinským a stoličným úradníkom kortešačku zakazuje? Či je aj hnusnejšej kortešačky, ako keď kto s peniazmi manipuluje pri voľbe?

A na čo že vám boly toľké peniaze? Čo ste s nimi robili?

V najbližšom čísle «Krestana» dajte mi odpoveď na každú z týchto otázok.

Aj to bola nepekná vec, že katolícky učiteľ *Eugen Berzák* (v Radošine) tiež prijal na volebné ciele 2215·50 korún. Nuž povedz nám, pán učiteľ katolícky, či ťa nehryze svedomie, že si bojoval, peniazmi účinkoval proti drahej strane našej katolíckej cirkve? Veru to nebolo pekné remeslo.

A vôbec kto platí prirážku na vás, páni liberáli, či len liberálni alebo aj ľudoví občania? Keď ale aj ľudáci vás platia, prečo ste pri voľbe vždy tak neprajní tým ľudákom?

Vstúpte už raz do seba a do voľby sa ne-

miešajte, nech každý volič nasleduje hlas svojho presvedčenia. Konajte svoje úradné práce a o volebné dobrodružstva a kotrbalce sa neozierajte. Nech žijú seba povedomí, obetave bojujúci ľudáci!

Ako bohatne kazár?

Sedemadvadsať rokov je tomu, čo prišiel do našej obce jedon vyzíably židovský fiškál. Bol ozaj vyzíably. Znať bolo na ňom, že sa z chudej kuchyne choval. Nemal ani peňazí, ani majetku, keď sa u nás osídlil. Ba ani len známych nemal. Nikto nevedel kto je, čo je a zkaďe prišiel. On však vedel, prečo prišiel k nám. Ani o tom nepochyboval, že nezuteká, alebo hladom nezkaďe.

O kozára netreba sa obávať. Má on svojich súvercov, tí mu nedajú zahynúť, ba ho napomáhajú budú. A potom kazár na zdieranie ľudu vždy ráta. Nič nerobí na slepo ako krestan, lež múdre, dľa plánu.

Aj náš kazár bol na čistom so sebou, i s ľuďmi, medzi ktorými sa osídlil (lepšie povedané, na ktorých si svoju sieť vystrel.) Vedel náš kazár, že mu krestania nasnášajú peňazí. Veď sa krestania jednotajne pravotia pre hocaké hlúposti.

Náš kazár otvoril teda kanceláriu. Pravda, kancelária zprvku bola prázdna. Kedy-tedy zabľúdl do nej daktorý židák, aby fiškálovi oddal svojich dlžníkov. Nech ich exekuje, veď už hodne popili. Dost je tej dlžoby. Náš kazár obznámil sa s páni úradskými. Aj to je potrebné. Nuž a kde sa obznámi s páni? V kasíne pri kartách. Tam sa utvorí priateľstvo, ktoré kazár zpeňažíť vie. Páni zaraz si utvoria mienku o novom pajtášovi. Vie sa kartovať, tak je chlap na mieste. Aké je to šťastie pre kompaniu, že prišiel. Treba mu zabezpečiť živobytie. Hlavný slúžny požiada notárov, aby napomáhali nového fiškála, výborného to kriminalistu, to jest, aby mu lifrovali klientov. Za to platí procentá.

Náš kazár porobil vizity u zdejších židov a odporúčal sa im do ich milosti. Židáci, najmä krčmári majú širokú známosť. Sedliaci v krčme pretriasujú svoje záležitosti. Tam sa vadia a bijú. Krčmár dáva pozor na ich reči. On zná aj tajnosti sedliakov, veď všetko vyzradia v

opilom stave. Vie o kúpach a odpredajoch. Vie o dlžobách. Zná o každom dedictve a ako sa nápadníci medzi sebou vadia. Sedliaci od neho pýtajú radu a on odporúča nášho nového fiškála, akého niet široko ďaleko. Je to vraj múdry človek. Svedomitý fiškál, ktorý nedere tak ako druhý. A sedliaci počali navštevovať fiškálovú kanceláriu. On uistil každého, že pravotu vyhrá. Appeloval proti všetkým rozsudkom a pochodil nimi všetky fórumy. A peniazky sa sypaly. Kancelária vzráhala sa, tak že fiškál nestačil. Bárš bohatnul, nemárnil, ba sporil. Kupoval akcie. Vylicitoval sedliacké zeme, ktoré potom predal na zárobok. Behom desať rokov mal svoj dom na hlavnom trhu. O pár rokov kúpil veľkú záhradu a ostal zemepánom.

Pri krajinských voľbách vedel sa uplatniť s čím naklonil si k sebe stoličných pánov, ktorí majú vplyv aj na isté pravoty. Čo je čistý zisk pre kanceláriu nášho kazára.

Po sedemadvadsať rokoch spokojný je so svojou prácou, veď zamýšľa ísť do penzie. Kanceláriu prepustí svojmu nástupcovi, on však bude si žiť bez starosti. Veď mu kresťania naskladali taký kapitál, že aj jeho deťom ujde sa z neho. Hľa, jeho dcére dostalo sa 40.000 korún vena. To sú všetko kresťanské peniaze.

Takto pchajú kresťania svoje krvopotné mozole židom. Či len náš kazár zbohatnul z hlúposti kresťanov?

Pozorovateľ.

Volnosť slova.

Prečo zakazuje vláda, patrične jej náhončí, mnohé ľudové shromaždenia? Čo je v tom nebezpečného, keď sa ľud pouča o politickom rozpoložení krajiny, o svojich právach občanských a o krivdách, ktoré sa mu tak často stávajú? Aká je to sloboda, keď u nás ani len rečník neslobodno pred verejnosťou? A kto to zabraňuje? Vláda a jej podriadení. Kolkokrát sa vystatovali naši ministri, že väčšina krajinského obyvateľstva s vládou drží a že schvaľuje všetky nariadenia, ktoré vydávajú ministri, slúžnovci a mestskí kapitáni a predsa tá istá vláda bojí sa agitácie opozičiarov. Nepovoľuje ľudové shromaždenia. Zabraňuje voľné agitácie za všeobecné právo volebné. Nedovoľuje poučiť

obyvateľstvo krajiny o tom, že to, čo Štefan Tisza pomocou mungov previedol, je násilie, tyranstvo, nezákonnosť, zbojstvo a oplanstvo. Prečo tie obavy a strachy mungov? Veď keď ľud schvaľuje prechmaty Tiszové, keď vláda požíva dôveru krajinského obyvateľstva, nemá sa čo ľakať agitácie, aby vládna väčšina podvrátila tvrdenie opozičných agitátorov a aby tá väčšina hlučne a verejne sa vyslovila, že ona schvaľuje Tiszové násilie.

Tu však zkusujeme celkom iné. Vláda sa voláko ľaká tej lásky a oddanosti, s ňouž sa obyvateľstvo krajiny k nej vine a zrieká sa slávy, ktorá ju čaká po celej krajine. Chovanie sa vládnych medzítok je nám tiež podozrivé. Je ono dôkazom, že vláda veru nepožíva priazeň a dôveru celého obyvateľstva. Bojí sa kritiky. Trnie pred rozsudkom obyvateľstva, ktorou sa pohoršilo nad tyranstvom mungov. Pre tú príčinu slúžnovci a policajní kapitáni zabraňujú ľudové shromaždenia. A to pod akými smiešnymi zamienkami? Jedon nezná rečníkov, preto nedovoľuje ba žandarmi prekáža shromaždenie. Druhý nevidí dostatočnej garancie v osobe svolávateľov. Tretí obáva sa, že sa ľud na shromaždení pobúri, po čom dopustí sa výčinov. Štvrtý pre trachomu (očnú nemoc) odmetie prosbu svolávateľov shromaždenia atď. Mohli by sme pokračovať, lež dost je spomenúť len tieto hlúposti. Áno, hlúposť, blbstvo, nemoťnosť je ľudové shromaždenia zabraňovať. Ani túto slobodu nemajú mať daňujúci občania? Nemajú sa shromaždiť a načúvať rečníkov? Čo je v tom nebezpečného? A prečo len opozičné shromaždenie zabraňujú? Prečo má mungo viac slobody ako opozičiar?

Opozičiarci vraj búria, povedajú mungovskí mamlasi. Búria s tým, keď posudzujú svezolu a tyraniu Tiszovú. Búria, keď upozorňujú ľud, že je celkom bezprávny. Búria, keď vyzývajú ľud, aby žiadal všetky práva, ktoré mu prislúchajú, Búria, keď odhalujú istých násilníkov mungovských. Áno, to je búrenie. O tom ľud nesmie vedieť. Ani to povedomie nesmie mať že je rovnoprávnym občanom, akými sú Haydin, Vermes, Henc a všetci mungovia. Áno, vláda a jej náhončí to chcú, aby ľud hlúpym, zaostalým, lahostajným, poníženým, zadubeným ostal na večné veky, bo len zaostalý a nepove-

domý ľud možno zdierať, klamať utláčať a moriť.

Nuž ale, čo obstálo v stredoveku, to neobstojí v dvadsiatom stolytí. Ľud prestal byť otrokom a mungo prestal byť neobmedzeným pánom. Ľud je si už natoľko seba povedomý, že si žiada podiel z tých práv a výhod, ktoré dosiaľ len páni mali. Márne zakazujú slúžnovci ľudové shromaždenia, tá pravda, pre ktorú sa ľud borí, nedá sa zahrdúsiť. Ona predsa z hrobu vstane a vtedy beda bude utlačiteľom ľudu.

Ako si v každej krajine vydobudnú ľud slobodu shromaždenia, slobodu slova a všeobecné právo volebné, tak si to v kratkom čase vymôže aj v Uhorsku!

Záhorský.

Dráči.

Príslovie hovorí: «Medzi jedním prichádza apetít.»

Tohoto sa držal spoločný vojenský minister Uhorska-Rakúska Auffenberg. Keď videl, že s akou oddanosťou a ochotnosťou naši mungovia odhlasovali nový vojenský zákon, pomyslel si: dáte vy aj viac, len pýtať treba. Tak aj učinil. Vystúpil s novými požiadavkami. Nebolo mu dosť tých 750 millionov, ktoré monarchia dľa tiszovského vojenského zákona na spoločnú armádu odväčulku platíť musí, lež pýta nových asi 300 millionov korún na potreby delostrelectva. Teda jedon milliard (tisíc millionov) trov na vojsko!

Strach a hrúza dojme človeka, keď si na to pomyslíme, čo s nami vojenské vrchnosti robia. Ešte sme jedon dlh nezaplatili, už druhý pýtajú. Ešte náš financminister nevyhútal čo má odaniť, ako má povýšiť daň obyvateľov Uhorska, aby na tiszovský vojenský zákon potrebné stamilliony sohnal, už mu dal Auffenberg novú starosť. A miliony tie složiť musíme, čo by sme predali svoju poslednú hábu. Affenberg a jeho druhovia nepýtajú sa, odkiaľ vziať, oni jednoducho odkážu našej vláde: «musím dostať, čo od Uhorska žiadam. Vaša starosť je ako sobereťe tie peniaze».

A čo naša vláda? Hádam sa bude spierať? Hádam to odkáže spoločnému vojenskému ministrovi: «My nedáme viac. Už sme vám dosť

dali. Uhorsko nie je vstave vziať nové farchy na seba.»

Horkýže! Naši ministri nás nezastanú, lež odkážu Auffenbergovi: «Na službu pane ministre. Tak sa stane ako žiadate. Dosť vám bude tých 300 millionov?»

Tak bude, lebo naša liberálsko mungovská vláda neopováži sa Viedni odporovať. Náš financminister je poslušný liferant vlády vojenskej. Nás pokladá iba za dojnú kravu. Kto že posmelil spoločného vojenského ministra, aby na nás naostril si pazúry? Nikto iný ako Štefan Tisza. Keď Auffenberg videl, že jaké poriadky v snemovni udomácnil Tisza a že s akou ochotnosťou odhlasujú mungovia všetky zákonné návrhy, pomyslel si: «tu je príležitosť zaokryť všetky požiadavky armády. Tisza je náš človek. Dľa sprísnených domových pravidiel povyhadzujú opozičných poslancov, renitentných pozbaví mandátu a posadí do áreštu, po čom čisto mungovská porada (nie viac snem) odhlasuje tých 300 millionov, ktoré od Uhorska žiadam». Tak sa aj stane. Vo Viedni dobre znajú Tiszu a jeho druhov. Mungovia ani len neškrknú.

Keď opoziční ablegáti protestovať budú proti novému zdieračstvu, keď budú chcieť zastat obyvateľstvo Uhorska, da ich Tisza povyhadzovať, dá ich zamknúť do áreštu, po čom začne sa práca mungov. Tisza jednoducho opýta sa mungov:

— Prijmete nový vojenský zákonný návrh v prvom, v druhom a v treťom prečítaní?

— Áno, prijmeme — zavrešia mungovia. Zdvihne sa potom hlučný potlesk a éljenovanie a návrh bude odhlasovaný.

Takýto snem potrebujú viedeňskí páni. Bez opozície. Otrokový, ktorý hlasuje na rozkaz. Beda nám. Beda našej koži. Čo je to? Dráčstvo. Vojenský cicavci nehladia na našu biedu. Tých nepohne plač a kvílenie. Oni musia dostať čo pýtajú.

A načo že potrebuje Auffenberg nových 300 millionov korún? Na nové kanóny, na lietadla a na vojenské parolode. Len päť rokov je tomu, čo delostrelectvo zaopatřili novými bronzovými kanónami. Vtedy vojenský odborníci volíť mali medzi bronzovými a ocelovými kanónmi. Ich mienka bola tá, že bronzové lepšie

sa hodia. Včul však Auffenberg na ocelové kanóny pýta milliony, odôvodňujúc svoju požiadavku s tým, že bronzové kanóny nestoja nič.

Hľa, ako sa vojenski páni s nami pohrávajú. Žart si robia z nás. Lahko im je, veď oni ani haliera neobetujú na vojenské potreby, oni nás iba zdierajú.

Hľa, k tomuto dopomohla nám hrúzovláda Tiszová. To môžeme ďakovať otrokom mungovským.

Je ešte Slováka, ktorý nezaklial mungov?

Ondrej Hladký.

Preč s alkoholom!

Kézmarkský kočiš Ján Jendriček obesil sa na jednom strome medzi Tátraházou a Kézmarkom. Nešťastný bol veľkým korhelom, s ktorým moc roboty mala polícia.

Vo Fraštáku tamojší krajčír Jozef Kohút neskoro v noci prišiel domov podnapitý. Žena mu preto dohovárala, načo sa krajčír tak nahneval, že chytil sekeru a tri razy udrel ňou po hlave ženu, ktorá do rána zomrela. Vrah utiekol a o hlade a smäde túlal sa za viac dní po okolí. Konečne svedomie ho hrýzlo a sám oznámil sa žandárom.

V obci Vashegy roľník Georg Rác v rozhorčenosti zabil svoju manželku, ktorá strašne pila a s ktorou si nijak nevedel poradiť. Poľutovania hodného mánžela zatkli.

V Stolnom Belohrade robotník Ján Bazsér s jedným kamarátom stavil sa o to, že vypije liter rumu bez toho, že by z úst vypustil flašku. Bazsér aj vskutku v jednej krčme odrazu dolu gágorom pustil liter rumu, ale zaraz, ako ho vypil, klesnul na zem a zomrel následkom otrávenia sa alkoholom.

V obci Élesd v jednej krčme s vidieckymi Rumunmi popíjal si mäsiar Jakub Weinberger. Len skoro začali sa vadiť a Rumun Komina Todare do Weinbergera hodil pivovú sklienku, ktorá koniec urobila životu jeho.

V Budapešti 22 júna celé odpoľudnia až do noci spolu pili maďarski a polski robotníci. Keď v noci domov šli, nastala medzi nimi bitka, následkom ktorej dvaja polski robotníci, 21-ročný Vincent Zapolovič a 22-ročný Jozef Ježek zo-

mreli. Štyroch maďarských robotníkov, ktorí s nožmi napadli Polikkov, zatkli.

V tú istú noc stalo sa tiež v jednej budapeštianskej krčme, že 22ročný čarbák Štefan Tüzér nož vrazil do brucha 19-ročnému Ondrejovi Kossákoví, a ťažko ho ranil. Tüzér už sedi v chládku.

Chráňme sa teda alkoholu, zvlášte pálenky viac, ako jedovatého hada. Deťom by sme ani okúsiť nemali dať toho hrozného jedu, Pri každej detskej zábave by tak malo byť, ako tohto roku v Starej Vsi, kde školské deti ani kvapky liehového nápoja nedostali na majálesi. F. K.

POLITICKE CHYRY.

Proti zločinom mungovským.

Na území šárišskel stolice veľké ľudové shromaždenia vydržiavané budú v nedeľu 28. júla o pol tretej hodine popoludní v **Lipovjanoch** (Héthárs) a o pol piatej hodine v **Malom Sibine** (Kisszeben). V oboch shromaždeniach rečnia krajinski vyslancovia Georg **Szmrecsányi**, Anton **Beszkid**, Koloman **Brestyenzky** a tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty Ján **Bartos**. Volebné obecnstvo a vôbec národ šárišský v oboch výšuvodených okresov strojí sa v ohromnom počte účastí brať na týchto shromaždeniach a rozhodne ohrožovať sa proti zločinom mungovským.

Veľkotopolčianski liberáli a kresťan-pravotár.

Markovics Várady, Adda, Hollady, Dines, Lenard pomáhali jedným pripisom slobodnému murárovi Vilhelmovi Clair, ktorý v časopise napadol bol kresťanského pravotára Juliusa Brežny. Lenže Brežny neni vetrom podšitý, jako liberáli z hnusnej stvrti, u kúrie previedol, že Clair bol odsúdený na sto korún pokuty a veľa sto korún pravotných trov musí zaplatiť. A teraz sa haňbia naši topolčianski liberáli, že sami padli do jamy haňby, ktorú kopali Brežnému.

Hej, vy namyslení liberáli, Boh vás chcel potrestať, nuž vám odňal rozum a vy ste potom

skákať začali, aj ste pekne doskákali, jako to dokazuje potechy plný výsledok tejto celej pravoty.

Podobného výsledku prajeme vašim liberálno-tmavým podujatiam vždy, kedykoľvek budete napádať poriadnych, Bohu verných ľudákov. Prajeme vám ale i to, aby sa vám už raz otvorily oči, aby ste nahliadli z kazonosnú obľudnosť tmavého podzemného liberalismu, ktorý zatračuje cirkev.

Ťažko chorý vyslanec mungooský.

Imrich Haydin krajinský vyslanec mungovský okresu varinského ťažko ochorel. Dostal raka a nemá nádeje na vyzdravenie. Voličia okresu varinského nech sa teda chystajú ku voľbe. I tí najzaslepenější medzi nimi presvedčili sa zaiste, že Imrich Haydin nič dobrého nevykoná varinskému okresu. Preto aj so všetkým právom očakávame, že varinský okres do krajinského snemu pri najbližšej voľbe viac nevyvolí si munga.

Spojené stránky opozície v delegáciach.

Vyslancovia spojených stránok opozície chystajú sa súčasťou v zasadnutiach delegácií, aby tam pred celým svetom rozhodne zdvihli protest proti nezákonnitostiam mungovským.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliansko-turecká vojna. Taliani znovu napadli Dardanelly. Pri ich pokuse nemali však šťastia, bo gule z tureckých pevnín porúchaly im lode. Na bojišti v Tripolisi v bitke pri El Mizrata Taliani ztratili 19 mrtvých a 84 ranených. — Medzi tureckým vojskom v Thessalii šíri sa povstanie. Turecká vláda zadakovala. Ulohou novej vlády bude utíšiť nespokojné turecké vojsko a Albánov, ktoré tiež zbúrili sa proti Turecku.

Japonský cisár na smrť chorý. Mučuhito japonský cisár je natoľko chorý, že dľa mienky lekárov v každom okamžení očakávajú jeho zkonanie. Dedič japonského trónu tiež ťažko ochorel na osýpky.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

B E S E D N I C A.

Velkomožný pán doktor Bumbaj.

Ráno o ôsmej hodine vyšiel pán doktor Bumbaj z kaštieľa a poberal sa krokom lekára hodným do mesta ku svojim pacientom. V kaštieli nemal veľa roboty. Boli tam riadni pacienti, ktorých on navštívil bez toho, že by ho boli volali.

Jeden z pacientov jeho bol riaditeľ Sláčik. Tučný to človek nadmieru, bál sa veľmi smrti a keď ho len trochu v boku pichlo, hýbaj, sluha musel eevalom ísť pre lekára.

— Čo myslíte, pán doktor, zas ma v boku kole, keď si len trochu vzdychnem, už ma má.

— Keď si vzdychnete, hm, hm? — vpravieval pán doktor Bumbaj, kladúc prst na nos, červený ako pivónia.

— A hodne ma kole, že si neviem rady dať, náramne! Jaj! už ma má! — vzdychne si Sláčik a tvár smraští.

— Hm, hm — znova pokyvuje hlavou doktor — nič to preto, zkazený žalúdok, od toho máte záhu.

— Len žiadne maštrancie, žiaden harmanček a korieňky, aby som si ho väčšmi nepokazil.

— Čo harmanček, korieňky! Červené vínko, dobré pečienky budete užívať, dobre sa treba vypoťiť a bude všetko dobre, budete mať apetit non-plus-ultra. Vínečko, veru tak! Ozaj skoro bych bol zabudol, videl ste, pán riaditeľ podobizeň môjho syna? To je chlapík!

Vtom vytiahol podobizňu a ukázal mu ju.

— Môj syn Karol, štacionšéf.

Potom uistiac pána riaditeľa, že bude zdravý ako buk, odporúčal sa a poberal sa k slečne Adelhaide, bývaloj guvernante vydatých kišasoniek. Adelhaida je jedna z tých dám, pre ktoré meno «freila» sa zdá byť vymysleným. Starodávny odev, dlhé kaderavé vlasy, vyschlá, uvädla tvár. Nervóznosť, klopanie srdca a závrat každodenný. Od tejto dámy uberáva sa náš doktor do panského domu ku starkému pánovi, ktorý sa nikdy nemôže vykašľať. Od tohoto k originálnemu pravotárovi Trnkovi, ktorý by kus kašľa mohol vždy požičať.

Nedivme sa, že po takej špacírke vyschne v krku pánu doktorovi Bumbajovi, potom on ostal pacientom a ide si vyglgnúť za kalištiak slivovičky. Zažmurká očima a vleje pohárik naraz, šomrajúc si:

— Vojdi do života a neškod! Vsetci sú zdraví doma? — sputuje sa, zaplatí a pobera sa ďalej.

Posilnený uberá sa na rýnok, tam má troch lahkých a jedného ťažkého pacienta; ťažko mi padne, že

Oc amné nky z plátna a k složeniu.

baj
do
ro-
bez

čný
len
ist

ole,

pán
ako

dať,
k a

—

ek a

dobré
bude

nečko,
, pán

ý ako
haide,

da je
dá byť

vlasý,
a zá-

doktor
nikdy

avotá-
božičať.

y krku
ientom

žmurká

zdraví

h lah-
dne, že

nemôžem prezradíť, ktorí sú ľahkí a ktorí sú ťažkí pacienti.

Pán doktor Bumbaj, keď príde k ťažkému nemocnému, sám v sebe zašomre:

— Čert môže do vnútra vidieť? Rana, to je už inšie. Tu sa môže spomôcť. Kde flajster, kde seknutie žily, kde rezanie, jedno alebo druhé mu vždy bolo na pomoci!

O slivovičke mal to presvedčenie, že vyženie deväťorakú nemoc z tela, možno aj smrť. On sám ju užíval pár kalíškov denne a zdravý bol ako ryba. On od toho nepopustil a to i pacientom narádzal. Náhoda mu vše popriala a on bol pyšný na to.

Bol on chlapák strednej postavy, tlstá tvár ako mesiačik a červená nadmieru. Na okrúhlym brušku leží duplovaná zlatá refaz. Na mohutnom nose sedia zlaté okuliare a to až na konci tohože, tak že pán doktor i ponad i cez ne pohodlne sa môže divať. V lete nosí vysoký starý módný cylinder, v zime čiapku astrachanovú. V ruke paličku na opieranie so striebornou rúčkou, ktorú, keď sa zamyslí, hneď k nosu položí, ako čo by tam mal rozum skoncentrovaný. Ani nefajčí ani nešnupe a tak je veru na každý spôsob závidenia hodný človek, zvlášte za terajšej veľkej drahoty v trafikách.

Keď obišiel svojich pacientov, nezapomnie zaskočiť do «Hviezdy» na dobrý šnielik a na dobré červené víno, liek to tiež proti chorobám vnútorným.

*

Dnes takto posilnený uberá sa domov na obed. Či mu bude ozaj chutnať? Zaiste, z tejto stránky niet sa čoho obávať. Nedošiel ani do pol cesty, keď naraz počuje volať:

— Pán veľkomožný, ráčte k nám ísť, práve idem pre vás s vozom.

Pred doktorom zastal ľahučký koč, z ktorého skočil kočiš a chcel pomôcť doktorovi na voz.

— Čo si myslíte — kričí doktor — snáď nepojdem s prázdnyim žalúdkom? Majte strpenie, kým odobavím obed!

Ale kočiš sa nedal odbudnúť.

— Veľkomožný pán, veď je to k pánu rychtárovi do Rezenice. A naša pani povedala, že zlatom zaplatí toho doktora, ktorý pána vyľieči!

Doktor Bumbaj položil si paličku na nos a rozvažoval. Srdec mu plakalo, že musí zanechať dobrý obed, ktorý mu starká jeho práve pripravila. Prečo on práve dnes musí ísť. Len to zlato mu konfunduje! Herkules na rozcestí! Z jednej strany chutný obed, dobrá pečenka, z druhej blištiace sa zlato,

— Poďme — riekol konečne a bujně kone počaly uháňať eyalom.

— Ale hopp! — zkríkol naraz doktor — pred kaštieľ!

Zastali pred kaštieľom.

— Počkaj! — vraví kočišovi — vezmem ztadeto sebou istý prášek!

Vnišiel a pýtajúc si kus prasacinky, pochutnal si na nej, potom bez prášku ponáhlal sa k rychtárovi do Reznice.

Po ceste chcel zvedieť pán Bumbaj, na jakú nemoc trpí pacient, ku ktorému ho vezú. Kládol otázky na všetky «zjavné» a «zreteľné» nemoce, vrede, opuchliny, rany, úrazy, otoky, vytknutie, zlámaniny, ale kočiš Franco vždy len záporne odpovedal.

— Patrne tu ide o vnútorný pád — hučí doktorovi v uchu, že na prasacinku nevezal sebou flašku červeného vína. A nemýlil sa, bola to skutočne vnútorná nemoc.

— Čo riekli druhí doktori? — spytuje sa doktor Bumbaj, keď došiel ku chorému.

— Dávali medecíny mokré, suché, všeliaké, ale nič to nepomohlo. Radili zdravšie povetrie, do hory ísť, ale ako, pešo je pacient prislabý a na vozíku by ho vytriaslo.

— To bolo dobre radené — riekol náš doktor.

— Ale ako dobre? — riekla prítomná pani — keď sa chudák muž ledva z postele zdvihne.

— Jestli hora nejde k Mohamedovi, musí on k hore, to sú lárifáry, to sa musí stať. ináč niet nadeje, riekol doktor vúžnym hlasom, položil prst na nos a hľadel na pacienta.

— Ostatne pošlite paholka do hory — vynajdúc sa riekol — aby stal pár mladých smrekov a tie postavte v chyži, hneď má lesný vzduch a zdravé povetrie. Sám nad sebou sa divil nad svojim ženiálnym rozluštením veci tejto.

— Dajte pozor, pani moja, čo vám poviem. Viete čo je to bifstek? Ako by ste to nevedela!

— Bifstek je hovädzie mäso, ale zo zvláštneho miesta hoväda. Pošlite mäsiarovi pre mäso na bifstek. Zapište si to. To je nie mäso ako mäso, to je volačo inšieho.

A pán doktor so šikovnosťou kuchára vyprával, ako sa to má spraviť a bol by snáď i vajíčko k tomu pridal, akby prítomná pani nebola spomenula, že je to hádam ťažké pre nemocného? Dokončil prednášku o príprave tohoto posilňujúceho pokrmu, nezabúdol ešte dôrazne odporúčať červené víno budínske, aby i ostatné telo sa posilnilo. Za pol hodiny na to bol doma a pohonič nevedel sa načudovať nad múdrosťou doktora Bumbaja.

Pán Bumbaj potom nevyrušovaný obedoval do večera a večer išiel do kaštieľa na tarokk.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XVIII. osemnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

CHYRNIK.

Veľkolepé jubileum. Kardinál a arcibiskup jágerský dr. Jozef *Samassa* 23. júla slávil 60 výročitý deň svojho vysvätenia za kňaza a 40 výročitý deň toho, čo je arcibiskupom jágerským. Zrejým dôkazom zriedkave blahonosného účinkovania arcipastiera tohoto je ten výkaz, že na cirkevné a dobročinné verejné ciele počas jeho arcipastierstva obetoval 6 millionov 527.043 korún.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Michal *Krizsány* opát-farár jozefovského námestia, pápežský komorník 17. júla ráno na porážku srdca zomrel v Gasteine, kde letoval. Nebohý narodil sa roku 1843. v Livine v stolici nitrianskej. Za kňaza vysvätený bol 2. augusta roku 1868. Za dlhý čas bol kaplánom v jozefovskom námestí a cez viacej rokov podsprávcom ústredného semenišťa. Pred siedmymi rokami konečne vyvolený bol za farára jozefovského námestia. Zvečnený na verejnom poli získal si veľké zásluhy, ktoré boly uznané aj na najvyššom mieste, nakoľko kráľ vymenoval ho za rytiera rádu železnej koruny. Bezdušnú mirtvolu v Pánu zosnulého z Gasteinu previezli do Budapešte a 21. júla k večnému odpočinku uložili na cintore kerepešskom.

Z biskupstva spišského. Novovysvätení kňazi poslani sú na nasledujúce kaplánske stanice: Ferdinand Machay do Zázrivej, Martin Martinkó do Hornej Zubrice a Eugen Puhalla do Lužnej. Kaplán Eugen Szikora z Hornej Zubrice preložený je do Lipt. sv. Mikuláša Florian Fömmötör kaplán zázrivský, kým farár Peterdi lieči sa v sanatóriume, poslaný je do Harichoviec za administrátora.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbric* v VIII. tohoročnom obežníku cirkevnom duchovenstvu a veriacim svojho biskupstva na vedomie dáva, že od 12—15. septembra vo Vidni za najväčších slávností vybavuje sa XXIII. svetový kongress eucharistický. Velebné duchovenstvo a veriacich biskupstva vyzýva spolu osvietený pán biskup, aby čo možno v najväčšom počte súčasťnili sa na tomto kongresse, ku ktorému dostavia sa slávnostne pod skvostnou zástavou, ktorú ku tomuto cieľu veľkodušne darovala predsedníčka uhorskej sekcii kongressu grófka Jozefova Mailáth. Duševné evičenia pre duchovenstvo biskupstva od 26—30. augusta odbavujú sa v semeništi košickom. Duchovné evičenia vede jezuita pater Komarik. — Za examlnátora ku farárskym zkuškam vymenovaný je dr Aladár Kasztell; tenže a Alexander Kacvinszky vymenovaní sú za examinátorov

professorov náboženstva na školách gymnazialných. Výbor tunajšieho katolíckeho alumnea minulé dni vydržoval zasadnutie. Zasadnutiu predsedal praelát kanonik Štefan Heskó. Do alumnea prijali 16—16 žiakov praeparandie a gymnázia. Prijatí za stravu platia mesačne 10 korún. Za jedného dobrého žiaka, syna istého chudobného učiteľa predseda a dr. Julius Kardos, tajomník Alumnea platia 50—50 korún. — Tunajší spolok katolíckych tovaryšov 14. júla zariadil pekrú zábavu v kúpeľoch Bankó. Julius Szilágyi novovysvätený kňaz za kaplána poslaný je do Kassamindszent. — *Sátorajaujhely*: Svätý otec pápež Pius X. grófke Juliusa Wallis rod. Helene Somogyi poslal svoju podobizeň s vlastnoručným podpisom znakom uznania ako vyznačenie za jej obetivosť, ktorou podporuje kostoly jej patronátu, na ktoré cez dva roky obetovala 40.000 korún. — *Szerencs*: Tunajšia inteligencia minulé týždeň uzavrela, že utvorí patronáž.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Katolícky kruh Rákócziho 11. augusta usporiada veľkú letnú zábavu. Dľa štatistických výkazov tunajšie mesto malo obyvateľov: r. 1890. 11, r. 1900. 13 a r. 1910. 16 tisíc obyvateľov. Medzi týmito je rim. katolíkov 9181, gr. kat. 1581, luteránov 1315, kalvínov 241, židov 2106. Dľa jazyka 40% je Madarov, 11% Nemcov a 46% Slovákov. — Výbor šárišskej stolice 8. júla uzavrel, že k oslave maliara Pavla Szinyei-Merse, ktorého jeho veličenstvo vyznačil krížom sv. Štefana. v mesiaci septembri vydržiava mimoriadne zasadnutie, v ktorom ku pocte z obce Jernye pochodiacieho chýrneho maliara slávnostnú reč povie Adalbert Berzeviczy. — Dľa ministerského nariadenia dlžnú porciu s eksekúciou vyberať slobodno len po žatve. — *Bardíjov*. V tunajších kúpeľoch doteraz bolo 1600 hostí. — *Kisszeben*. V nedeľu 28. júla o pol piatej hodine popoludní veľké ľudové shromaždenie vydržiaujú tu spojené stránky opozície. V tomto shromaždení šárišský národ s oduševnenosťou a rozhodne nech protestuje proti urážkam krajinskej konštitúcie a hnusným nezákonnitostam, aké v krajinskom dome prevádzal gróf Štefan Tisza. Podobné ľudové shromaždenie v nedeľu 28. júla popoludní o pol tretej hodine vydržiavané bude i v Lipovjanoch (Héthárs). V oboch shromaždeniach rečnia krajinskí vyslancovia Georg *Szmrecsányi*, Anton *Beszkid* Koloman *Brestjenszky* a tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty Ján *Bartos*. — *Zboró*. Pekný odpust odbavovaný bol tu 13. júla. Duchovenstva a veriacich dostavilo sa mnoho zo 4 okresov. Hrubú sv. omšu slúžil Adalbert Zaborovszky praelát a farár prešovský a slávnostnú kázeň držal Valent Bélafi vicedekan a farár obce Kapi. — *Dobó*. Nábožná pani vdova Edmundová Dobay, na vrchu medzi obcami Dobó a Décsó, na pamiatku v Pánu zosnulého manžela svojho postavil dala pekný kríž, ktorý minulé dni posvätil Adalbert Zaborovszky praepošt a farár prešovský. — *Lemes*. Jozef Kovács tunajší učiteľ preložený je do kancelárie kráľ. školdozoreu v Košiciach. — *Órkuta*. Felix Szinyei-

Merse krajinský vyslanec tunajším pohorelcom daroval 50 korún. — *Sziuye.* Ján Kurimszky tunajší horlivý farár, osvieteným pánom biskupom vymenovaný je za radcu sv. stolice košického biskupstva. Srdečné blahoželanía ku zaslúženému vyznačeniu!

Chýry zo Spiša. Martin Martinkó novovysvätený kňaz spišský 30. júna v Šávniku odbavil svoje kňazské prvotiny. Kazateľom bol dr. Martin Dolyák duchovný správca semenísta, predmetom kázne bola hodnosť kňazského povolania. Za rukovodiča bol mu Matej Kahanyec čestný kanonik-farár šavnický. — V Podolinci 60-ročná Apollonia Kiškó skočila do rieky Poprádu a utopila sa. — V Gňazdoch udrel hrom do jednej stodoly, ktorá aj zhorela. — Pri Skalnatom plese v Tatrách ešte toho roku stavať majú útulňu. — Vo Vestrovom do minulého týždňa bolo 1149 kúpeľných hostí, v Lubovenských kúpeľoch 527, v Smokovciach 2246, v Matliaroch 582 a v Tátravirágválygi 147. — V Harichovciach 10. júla zhorelo sedem stodol. — Od 1. apríla do ostatného júna naša stolica vydala 332 cestovných passov. — V Kézmarku 9. júla v 90 roku života svojho zomrel ostatný tamojší honvéd z roku 1848 v osobe Baltazara Cornidesa. Nebohý účasť vzal v celom boji za slobodu až ku samému Világošu. Vyšvihol sa na stupeň delostreleckého dôstojníka. Po vojne za slobodu musel potom za pokutu tri roky slúžiť pri rakúskej armáde ako obecný vojak.

Veľká horúčosť v Amerike. Z New-Yorku oznamujú, že na východných stranách Spojených Štátov panuje neobyčajne veľká horúčosť, ktorá i mnoho ľudských obetí požaduje. V New-Yorku jedného dňa následkom veľkej horúčnosti zomrelo 11 ľudí, vo Filadelfii 36, v Chigagu 42. Viacerí spáchali samovraždu pre nesnesiteľnú horúčosť.

Keď si cigáni požičajú peniaze. 27-ročný murársky tovaryš Ján Horaja v Rimakokove jednému tamojšiemu cigáňovi požičal tridsať korún. Keď Horala pýtal od cigáňa peniaze, ten nechcel ani vedieť o požičaní. Horala v rozhorčenosti dvakrát strelil si z revolvera do prs. So smrteľnou ranou zaviezli ho do nemocnice v Lučenci.

Veľká krádež na pošte. V Prešporke na hlavnej pošte jeden tamojší peňažný ústav odovzdal rekommandovaný list, v ktorom bolo údajne 60.000 korún. Tento list na pošte zmizol. Zmiznutie listu spozorovali hneď v ten deň a polícia je už na stope zlodějovi. Zaujímavé je, že patričný peňažný ústav peniaze preto poslal v obyčajnom rekommandovanom a nie v peňažnom liste, aby usporil poplatok.

Z Ruska vykázani židovskí žiaci. Z Kijeva oznamujú, že na nariadenie vlády 500 židovských žiakov akademie pre divadelné a hudobné umenie, vykázali a odsúporovali.

Hostinec na predaj. V nitrianskej stolici v obci Nagybélic na železničnej stanici, na predaj je hostinec. Hostinský tohoto obchodu má právo bez obmedzenia vymeriavať všetky trunky. Spomenutý hostinec v mesiaci

júli pod rukou predá sa tomu, kto sa skorej prihlási a kto ho lepšie zaplatí. Ku hostincu patrí ladoveň (plná ladom), pivnica, kolkáreň, veľká váha, čo sa repa váži, a zahrada. Hostinec za hotové peniaze predáva *Ján Krist*, majiteľ hostinca Nagybélic železničná stanica (nitrianska stolica).

Nešťastne pochodivší žiaci. Štyria žiaci z Viedne vybrali sa na člnu dolu Dunajom. Pri Prešporke prevrhol sa ale čln a jeden z nich Bela Tetlák zpadol do Dunaja a utopil sa. Jeho ubohá matka keď to počula, smrteľne ochorela.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

HOSPODÁRSTVO.

O masle.

Od toho času ako sa mliečiarne rozmnožily v krajine, dorábanie masla aj u nás stalo sa veľmi dôležitým odvetvím gazdovstva. Maslo sa vylučuje z mlieka, ktorá sa nachádza v mlieku a síce prirodzeným a umelým spôsobom. V masle nachádzajúce sa telieska mlieka pokiaľ sú ľahšie ako mlieko, prirodzenou cestou dvíhajú sa dohora a pri umelom spôsobe vylučujú sa z mlieka použitím sily. Smotánka nepozostáva zo samej čistej mlieka, lebo jednotlivé telieska mlieka zaobalené sú do osobitného obalu, bývajú vylučované s mliečnym sérumom. Smotánka riadne činí 10%-ov mlieka, kdežto obsah čistej mlieka v mlieku mení sa medzi 3—4%-ami.

Na telieskach mlieka nachodiaci sa obal následkom mútenia sa pukne a masť, taktiež aj srvátka oddeli sa zo smotánky. Telieska mlieka spoja sa vo väčšie kusy a stanú sa pevnými. Vylúčená srvátka tvorí emar. S miesením guľčiek mlieka vytlačíme z nich emar a ostane nám maslo.

V jednotlivých krajinách dorábajú rozličné maslá a pokiaľ sme my odkázaní na vývoz masla, preto sa musíme prispôsobovať ku požiadavkám cudzozemska. To maslo, ktoré čo obchodný tovar ešte môže byť prijaté, má obsahovať aspoň 80%-ov mlieka a nie viac, ako 15%-ov vody a 2%-y bielkoviny a cukru. Mastnota masla závisí:

1. od jakosti mlieka; lebo z masnejšieho mlieka bude masnejšie maslo;
2. od teploty, v ktorej mútime, lebo pri vyššom

stupni teploty, namútime mäksie a emarovitejšie maslo a toto stojí aj naopak;

3. od miesenia masla, prípadne od solenia; lebo v takom masle, ktoré dobre nepremiesime, ostane o veľa viac vody, ako v dobre premiesenom masle a solené maslo obsahuje tiež menej vody a preto je pomerne aj mastnejšie;

4. od veku masla, lebo v čerstvom masle je pomerne viac vody, ako v starom masle, následkom čoho staršie maslo je mastnejšie.

Mlieko obyčajne necháme, aby sa sadlo. Telieska masti alebo lepšie rečeno guľočky masti usilujú sa dostať sa na povrch mlieka a že sa tieto guľočky neslejú v jednu masu masti, ako ku pr. olej, toho príčina je tá, že jednotlivé guľočky masti sú obťahnuté obalom a ku tomuto obalu prilepi sa srvátka a syrovina. Usilovanie sa týchto guľočiek masti na povrch tekutiny trvá zatiaľ, kým mlieko nesadne, lebo akonáhle sa skýši, vtedy guľočky neni sú vstave preboriť sa cez tvrdšie vrstvy syroviny. Preto máme byť na tom, aby sme mali na mlieku čím viac smotánky.

DOPISY.

Barsfüss.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráčte uverejniť tento dopis v našom oblúbenom «Kresťane».

Isté noviny píšu o nás, že spíme a že tu panuje u nás veľká tma a v tej tme vraj inšie nerobíme, len sa bijeme. No veru ten dopisovateľ nemá pravdu, bo u nás slniečko krásne sa usmieva a my nie že by sme spali, lež pre pánov židov chystáme palice, nie aby sme ich bili, lež aby čím skôr vyvandrovali. Takúto palicu prichystali sme im 14. júla, keď sme založili kresťanský potravný a zceňujúci spolok (Barsfüssi keresztény fogyasztási és értékesítő szövetkezet).

Ku utvoriacemu shromaždeniu z Budapešti prišiel Franc *Dávid*, krajinský organizátor potravných spolkov. Utvoriace shromaždenie vydržiavané v našej katolíckej škole (bohužiaľ má sa zvaliť, bo obec nechce sa o ňu starať) zahájil velebný pán farár Karol Jaross, ktorý aj vo slovenskej reči vysvetľoval, prednásku pána Davida. Škola bola preplnená a veľká oduševnenosť panovala až do konca shromaždenia. Jedna akcia stojí 10 korún, bárs je ľud chudobný, bo ho vyčicali židia, značených akcií je už 307 v hodnote 3070 korún. Ľud náš raduje sa popredku, bo už 1. septembra otvoríme náš kresťanský sklep a máme veľkú

úfnosť, že naše mozolné haliere nebudú viac vandrovať do vreciek pánov s krivým nosom a s pajeskami. Shromaždenie zakončilo sa s voľbou a vyvolení boli do správy pán farár Karol Jaross, J. Václav, ktorý je aj kassír, Martin Fialka, Ján Chudý a Ján Mudrák. Knihvedúci je nový organista-učiteľ Alois Kosztolányi. Za dozorcov vyvolení sú: Ján Bakó, Franc Blažek, Peter Szkacsan, Franc Abrman, Anton Javurek, Béla Saffarik, Štefan Lehoczky, Štefan Bakó a Franc Héryni. Miestnosť pre sklep ešte nemáme, vyhladáme si ju ale čo najsúrnejšie, bo my chceme, aby náš sklep bol gebulou pre židov.

«Čo figel to groš» hovorí staré porekadlo. Od nedele páni židia sedliakovi už nehovoria vy, lež oni. Šmajchlujú sa ani mačky, takú falošnosť ukazujú, ako keby oni boli najlepší ku katolíkom. Či to neni figel: v sobotu ty alebo vy a v pondelok už oni.

Milý čitateľu, pomysli si len jako kupuješ, čo a začo. Keď chceš dobre a poriadne kupovať, kupuj v kresťanskom potravnom sklepe a nie u žida. Nebudeš banovať, dostaneš od akcie 5 percentov a ešte čím viac budú kupovať v svojom sklepe, tým viac dostaneš vynahradenia, dľa toho, koľko si kupoval. A čo bude mať choseň sklep na tovare, to prípadne akcionárom a nie sklepárovi.

Toto je skromný obrázok z nášho Barsfüssa. Neapanuje u nás tma, ani nespíme, ako nás istý človek zlostne opísal. Naši vodcovia sú dobri, len ich treba nasledovať. Preto bratia a sestry, roľník, remeselník podajme si ruky, udobrimo sa, nebudme závistliví, jeden k druhému. Na spoločnom blahobyte pracujme spojenými silami, medzi nami nech panuje svornosť a láska. Nech Boh cez dlhý čas živí všetkých, ktorí tak myslia jako ja.

Priateľ ľudu.

***

Z Kysúc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresťane».

Smutnú vec idem napísať mojim spoluobčanom tu na Kysuckých stranách. Do Kysuckého Nového Mesta doletela tá novina, že náš ablegát Imrich Haydin na poslednej dúrke fúka. Prekvapilo nás to a aj nie barzo. Prekvapilo nás to, bo len nedávno čuli sme o ňom, že keď Tisza ablegátov vyhadzoval zo snemovne, náš Imro Haydin obskakoval kolo neho ako hlavný mungovský figurant a že na opozíciu tak vykrikoval až zachrypnul. Ako som ale hore povedal, novina o smrteľnej chorobe nášeho ablegáta nás tu barzo neprekvapila, bo my vieme, že aký život taká smrť a že kto mnoho strete, ten nemôže mať dlhého života. Nuž a náš Imro pil a pil ako dúha, lenže nie vodu z rieky bo tá nikomu neškodí. Keby teda ten náš mungovský hrdina v pijatike, ozaj pustil ducha na dasku, za ním

nikto nebude toľko nariekať ako jeho patróni, naši židovskí krémári. Tá ich kapusnica im zplesnie vo vinových súdkoch, bo sa sotva najde druhý mungo, ktorý by ju tak obľuboval, ako náš Imrich, ačpráve všetci mungovia známi sú ako takí, ktorí najlepšie rozumejú sa pijatikam a žraniciam. To je ich hlavné remeslo. Aby som ale pravdu povedal, ten náš ablegát je predsa veľký fušer, že práve vtedy ide sa rozlúčiť s týmto hrbatým svetom, keď sme ho najtúžebnej očakávali. Chceli sme totiž, aby nám to on sám povedal, ak ťažko musel pracovať, aby nám porcie zdvihli len o maličkosť 400 millionov, aj to sme chceli z jeho úšf počuť, ako vyhadzoval zo snemu ablegátov opozície. Zvedaví sme tiež vedieť, čo všetko urobil za náš okres. Bo nevidíme a necítíme nič, čo by za nás dobrého bol urobil. Teraz ale ide vykonať tú hlúposť a odoberá sa k Abrahamovi. No pane Haydin, nemáme príčiny za vami nariekať, sľubujeme ale, že za ablegáta nevyvolíme si viac munga.

Kysučan.

***

Z lubovenského volebného okresu (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom milom «Krešťane».

Kňazi staroveského dekanátskeho okresu uzavreli jednohlasne že cestou predsedníctva kresťanskej ľudovej strany, pozdravia grófa Aladára *Zichyho* a blahoželanania vyslovia mu k tomu boju, ktorý so stránkami opozície vede proti nezákonnostám a násilnostvám Tiszu a Lukácsa.

Podobne učinil i r. k. učiteľský spolok lubovenského okolia, ku ktorému patria i magurskí učitelia, keď budapestanskému centru ľudovej strany postali nasledujúci telegram: «Ústavovedu vyučujúce rim.-kat. učiteľstvo lubovenského okolia z príležitosti svojho, dňa 17. júna v Starej Lubovni vydržiavaného valného shromaždenia s prítomným kňazstvom dovedna, pohoršuje sa nad protiústavným pokračovaním svedolného Tiszu a pozdravuje ústavu brániacu spojenú opozíciu.

Neohrozený ľudak.

Rozmary a Žarty.

Uľavujúce okolnosti.

Obranca: Za uľavujúce okolnosti uvediem ďalej v záujme obžalovanej: jej vysoký vek, bezzubé ústa a jej nepekny zovňajšok, ďalej...

Obžalovaná (s hnevom): Čo, vy bezočivý človeče!? Takou pekaou osobou som ešte vždy jako vy!

Zobúdzanie.

Žena: Nože vstávajú z tej posteľe, veď vo fabrike už po druhý raz pískali.

Muž: To len na Jana Zábrených, lebo v tej fabrike,

kde on robí, pískajú len tak ako na psov a v našej len tak trúbia, jako na svine! — vyhovárať sa bodrý robotník.

Príčina zádumčivosti.

— Tak sa mi zdá, že váš priateľ je od istého času zádumčivý.

— Áno. Pred pár mesiacmi požiadal o ruku Katku...

— A dostal košík?

— To nie, ale šla zaňho.

Znalec žien.

Janko: Počúvaj otecko, prečože tetka Marka a tetka Betka vyzerajú tak smutno?

Otec: To ti vysvetlím, synku; každá má nový jarný klobúk a každá myslí, že ten druhý je krajší!

Prednosť hlinenej fajky.

— No, už je len hlinienka lepšia ako drevienka!

— A prečo?

— Nuž, keď človekovi spadne hlinienka na kameň, nemusí sa aspoň za ňou sohnúť!

Tí zatkovia.

— A je to pravda, že Ondrovi zomrela svokra?

— Áno.

— A kde si to počul?

— Videl som mu to na tvári.

— Bol smutný, všakže?

— Práve naopak!

Odkazy redakcie.

B. H. Cz. Dopisy bez podpisov neslobodno uverejniť.

S. B. Fr. V mesiaci auguste vydržiavané budú početné ľudové shromaždenia.

F. U. V. T. Za tolké peniaze ľahko je byť vyslancom.

O. B. N. Nestarajte sa o naše shromaždenia, tie sa všade vydržiavajú s veľkým úspechom. Darmo roztrubujú o nás falošné chýry mungovia.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťana!»

Znížené ceny!!

Šatky na hlavu v najpekných módnych farbách K 4. Veľké košeľe pre mužských K 1.30. Svetlé košeľe pre šlosiarov K 1.50. Svetlé opletky pre šlosiarov K 3.20. Košeľe ku športu s vačkami a peknou kvastňou K 1.40. Biele pevné košeľe pre ženské K 1.—. Veľké spodné nohavice, biele, svetle alebo štráfkovaná 80 belierov. Zasterky pre deti 50 hal. veľké zasterky pre ženské 80 hal. Dobré špalazverny tučet 82 hal. Pevné šuorky na strevice tučet 14 hal. Čipky 50 mtr. po K 1.—. Vesty pre mužských, plátene, sivé so zeleným vrubom kus po K 3.60. Uteráky tučet K 2.90

ADOLF ZUCKER PILSEN 39.

Zasielky s poštovou dobierkou. Za neprihodný tovar návrat peňazi. Cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 23. júla.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor. 23:30—24:10
„ stolnobelohradská, nová	„ 23:20—24:30
„ peštianska, nová	„ 23:70—24:30
„ banátska, nová	„ 23:70—24:30
Proso	„ —————
Raž prvotriedna	„ 21:25—21:45
„ druhotriedna	„ 21:05—21:25
Jačmeň nový, prvotriedny	kor. 20:40—21:00
Ovos prvotriedny	kor. 19:40—19:80
„ druhotriedny	„ 19:00—19:20
Kukurica	„ 18:30—18:60
Datelinové sáme, červená datelina	kor. 200:00—210:00
„ „ lucerna	„ 110:00—136:00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:40	17:10	17:20	16:80	16:50	16:30	16:10
č.		7	7½	8			
K.		15:40	14:40	10:50			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 15:70—15:80
„ hrubé	„ 15:00—15:90
Fazula veľká biela	„ 28:00—30:00
Fazula strakavá	„ 23:00—24:50
Zemiaky (hornouhorské) biele	„ —————
„ „ ružové	„ —————
„ „ žlté	„ —————
Hrach lúpaný	„ 29:00—56:00
Hrach nelúpaný, čistý	„ 30:00—32:00
Šošovica čistá	„ 40:00—63:00
Rasca (kmin)	„ 81:00—81:00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor. 41:00—41:00
„ „ White-Star (***)	„ 36:00—36:00
Cukor v klobúkoch	„ 96:50—97:00
„ kockový	„ 98:50—99:00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„ 64:50—65:00

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 149:00—150:00
Slanina mestská 4-kusová	„ 125:00—126:00
„ „ 3-kusová	„ 132:00—133:00

A vonatok indultása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1912. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

A vonatok indultása Budapest k. p.-udvarról.				A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.			
vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve
Dél felé				Dél felé			
1110	5:40	sz. v.	Balatonfüred, Tapolca	512	2:40	sz. v.	Szolnok
810	5:50	„	Hatvan	1202	2:45	gy. v.	Szabadka, Sarajevo
802	6:25	gy. v.	Ruttka, Berlin	1902	2:55	„	Tapolca, Eszék
22	6:30	sz. v.	Bicske	904	3:20	„	Belgrád, Konstantin.
8	6:40	„	Wien, Graz, Sopron	512/II ^a)	8:25	„	Nagykátá
1502	6:45	gy. v.	Kassa, Csorba	1016	8:30	sz. v.	Paks
1512	6:55	sz. v.	Kassa Csorba	18	4:25	„	Komárom
1002	7:00	gy. v.	(Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovce	322	4:25	„	Gödöllő
802	7:05	„	Arad, Brassó	606	5:00	gy. v.	Arad, Bukarest
906	7:10	„	Belgrád, Soňa, Sarajevo (Stryj), Lemberg, (Máramarossziget	410	5:10	sz. v.	Miskolc
402	7:20	„	(Stryj), Lemberg, (Máramarossziget	6	5:15	gy. v.	Győr, Sopron, Szombathely, Gödöllő
1802	7:25	„	Fehring, Graz, Trieszt, Gödöllő	324	5:20	sz. v.	Gödöllő
812	7:30	sz. v.	Belgrád, Soňa, Vinkovce	514 ^a)	5:40	„	Nagykátá, Szolnok
908	7:45	„	Arad, Brassó	308	5:55	„	Ruttka, Berlin
808	7:50	„	Balatonfüred, Tapolca	920	6:05	„	Kunszentmiklós, Tass
1102 ^a)	8:05	gy. v.	Munkács, Lawocne	1004	6:15	gy. v.	Zágráb, Fiume, Róma, Napoly
406	8:10	sz. v.	Kolozsvár, Brassó	510	6:15	sz. v.	Kolozsvár, Brassó
508	8:25	„	Tapolca, Eszék, Bród	326	6:25	„	Pécel
1906	8:25	„	Ruttka, Berlin	828	6:40	„	Hatvan
806	8:35	„	M.-Sziget, Stanislaw	920a	6:45	„	Kunszentmiklós-Tass
1706	8:55	„	Wien, Sopron	28	7:00	„	Bicske
22a	9:30	gy. v.	Torbágy	516	7:15	„	Szolnok
1508 ^a)	9:35	sz. v.	Kassa, Poprád-Felka	16	7:20	„	Győr, Trieszt
918	10:00	sz. v.	Kunszentmiklós-Tass	332	7:25	„	Hatvan
520	10:05	„	Nagykátá	1708	7:45	gy. v.	Zágráb, Fiume
24	11:55	„	Bicske	1514	8:00	„	M.-Sziget, Stanislaw
814a ^a)	12:00	„	Gödöllő	910	8:00	„	Kassa, Csorba
Dél felé				Dél felé			
612	12:20	„	Arad, Tóvis, M.-Sziget	1514	8:00	„	India, Sarajevo
1008	12:20	„	Fiume, Róma, Eszék	1908	8:25	„	Pécs, Bród
814	12:30	„	Hatvan	834	8:40	„	Gödöllő
10	12:30	„	Szombathely, Wien	518 ^a)	9:00	„	Szolnok
914	12:45	„	Ujvidék, Sarajevo	1806	9:15	„	Győr, Graz
24a ^a)	1:00	„	Bicske	610	9:30	„	Arad, Brassó
1504	1:20	gy. v.	Kassa, Poprád-Felka	1506	10:00	gy. v.	Kassa, Csorba
816	1:30	sz. v.	Gödöllő	886	10:05	sz. v.	Pécel
1304	1:40	gy. v.	Fehring, Graz	912	10:10	„	Bród, Belgrád, Soňa
604	2:00	„	Arad, Bukarest	1010	10:25	„	Fiume, Tapolca
4	2:05	„	Wien, Páris	408	10:25	„	Kassa, Csorba, Lemberg
404	2:10	„	S.-aljai, Lemberg, Kassa	12	10:55	„	Szombathely, Wien
916	2:15	sz. v.	Kiskőrös	838	11:10	v. v.	Ruttka, Poprád-Felka
304	2:20	gy. v.	Ruttka, Berlin	614	11:25	sz. v.	Arad, Debrecen
318	2:25	sz. v.	Hatvan	422	11:35	v. v.	Kassa
320	2:30	„	Pécel	A vonatok indultása Budapest-Józsefvárosról. Dél felé.			
26	2:30	„	Bicske	380	7:05	sz. v.	Gödöllő

1) Június 1-től közlekedik. 2) Június 15-től bezárólag szept. 15-ig. 3) Vasár- és ünnepnapokon május 16-tól szept. 15-ig. 4) Csak vasár- és ünnepnapokon közl. 5) Nagykatáról Szolnokig csak szombaton közl. 6) Csak szombaton közlekedik.

1) Június 15-től bez. szept. 15-ig. 2) Csak vasár- és ünnepnap. 3) Vasár- és ünnepnap. május 16-tól bez. szept. 15-ig. 4) Torbágytól Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti kénnapon. 5) Június 1-től. 6) Csak hétén, ha hétfő ünnep a következő kőzn.

Magyar kir. államvasutak.

92.105/912. sz. F II.

Nyári menetrend.

A Pécs—bátaszéki vonalon. A Pécsről Bátaszékre jelenleg d. e. 8 óra 13 perckor érkező személyvonat Bátaszékre már reggel 7 óra 56 perckor fog érkezni s így Bátaszéken csatlakozni fog az onnan Ujdombovár felé d. e. 8 órakor induló személyvonathoz.

Az Úszög—Pécs—barcsi vonalon. Barcsról Szentlőrincig egy új vonat helyeztetik forgalomba, mely Barcsról reggel 4 óra 40 perckor fog indulni és Szentlőrincire reggel 6 óra 44 perckor fog érkezni.

A Temesvár—Józsefváros—báziási vonalon. A Báziásról jelenleg 9 óra 55 perckor induló, Temesvárra d. u. 1 órakor érkező személyvonat Báziásról már d. e. 8 óra 50 perckor fog indulni és Temesvárra d. u. 12 óra 12 perckor fog érkezni. A Báziásról jelenleg reggel 5 óra 50 perckor induló, Temesvárra d. e. 9 óra 10 perckor érkező személyvonat a délutáni órákra és helyeztetik. Báziásról d. u. 12 óra 22 perckor fog indulni és Temesvárra d. u. 3 óra 51 perckor fog érkezni. A Temesvárról jelenleg d. u. 3 óra 05 perckor induló, Versecre d. u. 5 óra 20 perckor érkező személyvonat Temesvárról már d. u. 2 óra 30 perckor fog indulni, Versecre pedig már d. u. 4 óra 35 perckor fog érkezni. Versectől Báziásig e vonatnál a jelenlegi menetrend marad érvényben.

A Temesvár—Józsefváros—buziásfürdői vonalon. Az előző években június 1-től szeptember 30-ig közlekedett személyvonatpár az idén ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba helyeztetik. A Buziásfürdőről d. u. 5 óra 15 perckor induló Temesvárra este 6 óra 50 perckor érkező személyvonat megszüntetettik, helyette a Buziásfürdőről este 7 óra 25 perckor induló, Temesvárra este 9 óra 7 perckor érkező személyvonat helyeztetik forgalomba.

A Versece—marosillyei vonalon. A Lugosról jelenleg éjjel 2 óra 40 perckor induló, Versecre reggel 6 óra 51 perckor érkező személyvonat későbbre fektetve, Lugosról éjjel 3 óra 29 perckor fog indulni, Versecre pedig reggel 7 óra 50 perckor fog érkezni. A Buziásfürdőről jelenleg reggel 5 óra 25 perckor induló, Gáttájára d. e. 7 óra 15 perckor érkező személyszállító tehervonat, korábbra fektetve Buziásfürdőről már éjjel 3 óra 15 perckor fog indulni, Gáttájára pedig már éjjel 5 órakor fog érkezni.

A széphely-lieblingi vonalon. A Széphelyre d. e. 8 óra 25 perckor érkező és az onnan d. e. 8 óra 50 perckor induló vonat megszüntetettik.

A Széphely—bócai vonalon. A Széphelyre jelenleg d. e. 11 óra 49 perckor érkező vonat korábbra fektetve oda már d. e. 11 órakor fog érkezni.

A Vejte—boksánbányai vonalon. A Boksánbánya felől Vejtére jelenleg d. e. 11 óra 47 perckor érkező vonat korábbra fektetve Vejtére már d. e. 11 óra 08 perckor, a jelenleg Vejtére d. u. 3 óra 57 perckor érkező vonat, szintén korábbra fektetve, Vejtére már d. u. 2 óra 46 perckor fog érkezni.

Az Oravicabánya—resicabánya-gyártelepi vonalon. A Boksánbánya, illetve Resicabánya-gyártelep felől Zsidovinba jelenleg d. u. 2 óra 05 perckor érkező vonat, korábbra fektetve, Zsidovinra már d. u. 1 óra 10 perckor fog érkezni.

A Versece—kevevári vonalon. A Kevevára felől Versecre jelenleg reggel 6 óra 57 perckor érkező vonat későbbre, az oda Petre felől jelenleg d. e. 10 óra 46 perckor érkező vonat pedig korábbra fektetettik.

A Petre—pancsovai vonalon. A Pancsováról éjjel 3 óra 41 perckor induló, Petrére reggel 5 óra 01 perckor érkező vonat megszüntetettik, helyette a délutáni órákban egy új vonat helyeztetik forgalomba, mely Pancsováról d. u. 4 óra 48 perckor indulva, Petrére este 6 órakor fog érkezni. A Pancsováról Petre felé jelenleg d. e. 7 óra 46 perckor induló, Petrére 9 óra 06 perckor érkező vonat korábbra fektetve, Petrére már d. e. 8 óra 09 perckor fog érkezni.

A Párkány-Nána—garamberzencei vonalon. A Garamber zencéről reggel induló személyvonat Csatán csatlakozást nyer Balassagyarmat felé.

Az Érsekújvár—németprónai vonalon. A Németprónáról délben induló személyvonat Nagysurányon csatlakozást fog találni Kistapolcsány felé.

A Budapest—Orosz—vercirovai vonalon. A Budapest nyugoti p.-udvar felől Orsováról jelenleg éjjel 2 óra 19 perckor induló gyorsvonat Orsováról 19 perccel későbbben, azaz éjjel 2 óra 38 perckor fog indulni és Budapestre, ugy, mint most. d. u. 1 óra 25 perckor fog érkezni. E vonat Szentkut állomáson rendszeresen meg fog állítani. A Budapest nyugoti p.-udvarról d. u. 2 óra 40 perckor induló gyorsvonat Verciorovára a jelenleginél 20 perccel korábban, azaz éjjel 1 óra 40 perckor fog érkezni. E vonatnál a megállás Kóbánya alsó p.-udvaron és Alberti-Irsán megszüntetettik. A Budapest és Cegléd között az előző években közlekedett vasár- és ünnepnapon vonatpár a nyári évad tartamára ismét forgalomba helyeztetik. A Szeged és Kiskunfélegyháza között a múlt év nyarán naponta közlekedett személyvonatpár ugyanarra az időtartamra ismét forgalomba helyeztetik. (Folytatása következik.)

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé drapané 9.60 K, lepší 12 korún, Biele mákké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako sná: mákké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená per na, alebo 1 zpodná perina (cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 40 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho snotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie lovluje sa pri náhrade porta **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Cechy).

Majetok na predaj

16 jutier, 3 jutra pasienku, 4 jutra pod kukuricu, 4 jutra roli, v ý h o d n é urbárske právo, dom je nový na peknom mieste. — Vysvetlenie dá Ján Mraček. Migalovec, pošta Caglin, Slavonia.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Laoné perie na posteľ!

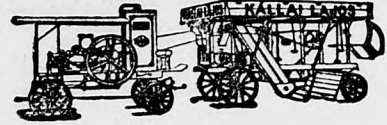

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 4 koruny 40 hal.; pri ma polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K.; podhlavky 3 K., 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K., 14.70 K., 17.80 K., 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K., 5 K., 5.20 K., 5.70 Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počítac franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Cechy.)

Známo je vöbec,

ze len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známých najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posielajú 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“—LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Najlacnejší bezpečný stroj k holeniu

k pohodnému a bezpečnému upotrebeniu No. 8710. Najnovší bezpečný stroj k holeniu fajnovy niklovaný s dvojrezným nožom, odporúča sa zolaštie pre nezbehých, bo každé poranenie je vytvorené, holi práve tak chytro ako britva K 2.20. No. 8778. Najlacnejší niklovaný stroj k holeniu, s dobrým dvo-

rezyným nožom K 1.30. No. 8710^{1/2}. Tenistý stroj s 3 dvojreznými nožmi K 2.50. Dvojrezové rezervy nože kus po 30 h., tucet K 3.20. Žiadne riziko. — Zamenia povolená alebo navrat peňazi. S poštovou do erkou alebo pri voprednom doposlaní peňazi, bezprostredne súkromníkom zasiela všestranne známy svetochýrný obvod

HANNS KONRAD cis. a král. dvorný zasielca **Brüx, číslo 2838.** (Cechy.)
Obrázkový cenník so 4000 vyobrazením na žiadosť pošielia sa každému zdarma a franko.

Pri objednávkach na naše ohlasy,
prosíme odvolávať sa vždy na
naš časopis.